

maa stole og haabe paa, at, naar vi forlænge vort Forsvar, ville de Magter, der ere interesserede i vor Bestaaen, kunne intervenere til vor Fordel. Nu er vort Lands Beliggenhed en saadan, at vi behøve baade en Hær og en Flaade; derom ere Alle enige, men saasnart vi komme udover det, saasnart vi tale om Befæstninger, saa er man ikke længere med, og hvorfor er man ikke det? Fordi man egentlig ikke har rigtigt Mod til at tænke sig Landen fuldt tilbunds. Der er grumme mange ærede Medlemmer her i Salen og mange ærede Medborgere udenfor Salen, der, saasnart man blot nævner Kjøbenhavns Befæstning, kun have eet Svar: kom ikke med det, det ville vi ikke tænke paa! Men det er en Tanke, som ikke lader sig jage bort; den vil vedblive at banke paa Rigsdagens Dør, og det er min Overbevisning, at Kjøbenhavn vil blive befæstet af Rigsdagen. Jeg haaber, at det vil ske snart, thi jeg er overbevist om, at fler det ikke i rette Tid, kunde det let være, at der ikke længer var noget Danmark tilbage. Man forlanger, at man skal opstille et Forsvar, ved Hjælp af hvilket det er muligt at forsvare Sjælland og Fyn. Kan da Sjælland forsvares? Jeg skal i forte Hovedtræk søge at klare dette Spørgsmaal, og jeg gaar kun ind derpaa i Betragtning af de Bemærkninger, der ere fremkomne fra forskjellige Sider. Langs Halsøens Østkyst gaar der en Operationslinie, som er meget vel kjendt fra tidligere Krige. Paa denne Operationslinie, paa denne Hovedvei er der Stillinger nok; der er ingen Mangel paa dem, og Stillingerne ere ogsaa gode, men der er en Hovedmangel ved dem alle sammen, at de kunne omgaaes i deres høire Flanke. Det ærede Medlem fra Nørresundby (Suel) er horte, men jeg vil bede ham om, naar han faar Tid og Leilighed til at overtænke sin egen Forsvarsplan, nøiere at foretage en Retraite fra Kolding til Frederikshavn. Jeg nærer da den fulde Overbevisning, naar han ser paa Kortet (Bertelsen: Han fjører paa Jernbane.) — ja, løbe deres Dei og fjøre paa Jernbanen, det kunne de gjøre strax, saa er det ikke noget Forsvar, det er fuldkommen rigtigt — men naar det ærede Medlem vil tage Kortet for sig, vil han ikke overse, at den Omstændighed, at vi have anlagt den vestjydske Jernbane og tilveiebragt en Lærforbindelse mellem Østbanen og Vestbanen, gjør det frontale Forsvar af Sjælland saameget vanskeligere. Nu kunde man vel optage det frontale Forsvar, forsaavidt som man kunde sige, at, naar vi bleve angrebne i høire Flanke, var Følgen kun den, at vi bleve fastede ud mod Kysten. Det er fuldkommen rigtigt, og det er ligesaa vist, at man der ikke finder Mangel paa Udfibningssteder; men Ulykken er den, at vi ere ikke længere Herrer tilfjøs, og derfor kunne vi ikke længere optage det frontale Forsvar. Kunne vi da optage Flankeforsvaret? (A. Nielsen: Ja!). Ja, siger det ærede Medlem. Man kan jo faae

Ordet efter mig og modbevise mig, hvis han tror, jeg tager fejl. Men til Spørgsmaalets Besvarelse turde det maaske være ganske hensigtsmæssigt at se tilbage paa vore Krige i 1848—50 og 1864. Hvad var det, vi i 1848—50 søgte at opnaa gjennem Flankeforsvaret? Det var foran Flankestillinger at binde en saa stor Styrke af Fjenden, at den Styrke, hvormed han kunde rykke ind i Sjælland, blev saa svag, at vi derigjennem kunde gjøre os Saab om at optage det frontale Forsvar. Men en anden Opgave af langt større Betydning var den, at vi gjennem den Omstændighed, at vi vare Herrer tilfjøs, kunde flytte vort Forsvars Lyngdepunkt hen paa det afgjørende Punkt. Vi havde to Stillinger, den ene var ved Dybbøl, og til den søgte vi hen efter Slaget ved Slesvig; at vi gjorde det, var saare naturligt, fordi det var den sydligste, den laa jo i Slesvig, og netop den Omstændighed, at den var den sydligste, vilde medføre, at ethvert offensivt Stød fra den maatte virke saameget mere paa Fjenden i Sjælland. Den opfyldte dernæst alle de Forbringer, man maatte stille til en virkelig god Stilling, og desuden maa det erindres, at i 1848 var Fredericia desarmet; den kunde vi ikke bruge. Vi havde altsaa i 1848 alene Dybbølstillingen. Hvad gjorde vi saa? Vi flyttede Lyngdepunktet den 28de Mai, gjorde et Udfald og fastede Styrken udenfor. Wrangel gik tilbage fra Sjælland. De Herrer ville maaske sige, at det ikke var af den offensive Bevægelses Styld, men af andre Grunde, at Wrangel gik tilbage, og man vidste i alt Fald ikke, da Udfaldet skete, at Wrangel var paa Tilbagemarschen. Men selv om Wrangel ikke var gaaet tilbage paa Grund af Efterretningen, vilde han i alt Fald ikke være Hære i Sjælland, og det bevises derved, at han efter den 28de Mai, uagtet han fik Forstærkning, ikke rykkede ind i nævnte Provinds. Det var saaledes den rette Burdering og Betydning af Dybbølstillingen, der i 1848 gav os Midlerne til at værne om Sjælland. I 1849 var Forholdet gunstigere. I Vinterens Løb havde vi befæstet Fredericia, og vi havde derfor 2 Flankestillinger. Vi besatte dem begge, og da vi derved svækkede Fjendens Styrke, var der Mulighed for at optage det frontale Forsvar med Nyes Korps. Men da General Rye havde trukket Fjenden tilstrækkelig langt efter sig, gjorde vi det Samme som i 1848. Vi samlede Forsvarets Lyngdepunkt i Fredericia og gjorde et Udfald den 6te Juli. Kort Tid efter afluttedes en Vaabenstilstand, og var den ikke kommen, vilde utvivlsomt Følgen af Slaget ved Fredericia have været den, at Lydskerne havde rømmet Sjælland. Det var Erkjendelsen af, hvad Flankestillingerne havde præsteret 1848—50, der førte til, at vi i 1864 befæstede dem paany; men naar de ikke længere kunde fyldestgjøre de Forbringer, man stillede til dem, var det, fordi man havde befæstet dem paa en mangelfuld Maade, der krævede en for stor